

חגיגה בשולחן שבת

מס' 67

אחתי
שאלתי
למדתי נעניתי ונהניתי

פרשת מקץ

מקום מרכזי לפרשת השבוע בשולחן השבת, במהלך הסעודה. בהכנה קלה, ניתן "לשדרג" את הרעיון הקצר ולהפוך אותו ל**חוויה חינוכית מעצימה**, שבאמצעותה נעביר לילדים מסרים חינוכיים, תוך **העשרת השיח התורני** בשולחן שבת. לפניכם 3 "מערכים" לשולחן שבת.

סעודה ראשונה ירידת עשרת אחי יוסף למצרים

שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:

כתוב בפרשה: "וַיֵּרְדּוּ אֶחָיו יוֹסֵף עֶשְׂרֵה לְשֹׁבֵר
בָּר מִמֶּצְרַיִם" (מב, ג) נשאלת השאלה: **מדוע**
הוסיפה התורה את המילה 'עֶשְׂרֵה'?

שלב
1

ניתן לבני המשפחה לנסות ולענות על השאלה.

השיח יעורר דיון בשולחן שבת. נקודות להכוונת הדיון:

- נעורר את המסובים לחשוב אודות מערכת היחסים שבין האחים.
- נשאל את המסובים, מה עשה יוסף כדי לשנות את יחס אחיו כלפיו?

שלב
2

נשיב את תמצית התשובות שלפניכם:

- מדרש רבה (צא, ב):** "אמר רבי בנימין: ממשמע שנאמר 'אָחִי יוֹסֵף', איני יודע שהם עשרה? אלא תשעה חלוקים לאחיה, ואחד 'לְשֹׁבֵר בָּר'".
- רש"י:** "מה תלמוד לומר, והלא כתיב (בפסוק הבא) 'וְאֵת בְּנֵימִן אָחִי יוֹסֵף לֹא שָׁלַח'? אלא **לענין האחיה היו חלוקין לעשרה**, שלא היתה אהבת כולם ושנאת כולם שוה לו, אבל לענין לשבור בר, כולם לב אחד להם".
- רבינו בחיי:** כדי להדגיש שהם ירדו עשרה, משום **שהיה חשוב להם להתפלל עליו במנין**.
- הנצי"ב מוולוז'ין:** במילה 'עֶשְׂרֵה' מדגישה התורה, שאחי יוסף **ירדו, ללא בנימין**. בשלב זה התקיים החלום הראשון של יוסף, שחלם שאלומותיהם ישתחוו לאלומתו. בנימין היה צעיר ולא היה עמהם בצאן, ועל כן גם בהתגשמות החלום הראשון הוא לא נוכח.
- רבי זלמן סורוצקין:** ללמדנו **שהעונש שקיבלו הגיע לכל עשרת אחי יוסף**, כולל ראובן, שלא נכח והשתתף במכירתו, משום אחריותו בחלקו שעזב אותו בבור עם הנחשים, בעת שהלך לשמש את אביו, או "לשקו ותעניתו".

שלב
3

אפשרויות לסיכום והרחבה:

לשאל את המשתתפים: מה אנו לומדים מהתשובות. **מומלץ לעשות סיכום תשובות בקצרה.** הזדמנות לשוחח עם הילדים אודות 'שכר ועונש' שמקבל אדם על מעשיו (ביאור ר' זלמן סורוצקין)

שלב
4

רוצים להיערך לשבת עם רעיונות ודברי תורה לפרשת מקץ?

היכנסו לקישור <https://did.li/TQGx5>

לחצו כאן

סעודה שניה ויוסף... הוא המְשָׁבִיר - מדוע?

שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:

כתוב בפרשה: "וְיוֹסֵף הוּא הַמְשָׁבִיר עַל הָאָרֶץ הוּא הַמְשָׁבִיר לְכָל עַם הָאָרֶץ וַיָּבֵאוּ אֹחֵי יוֹסֵף וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ אַפִּים אָרְצָה" (מב, ו) נשאלת השאלה: **מדוע יוסף עסק בכך בעצמו?**

שלב
1

ניתן לבני המשפחה לנסות ולענות על השאלה.

השיח יעורר דיון בשולחן שבת. נקודות להכוונת הדיון:

- א. נעורר את המסובים לחשוב, מה מובנה של המילה 'המְשָׁבִיר'.
- ב. נשאל את המסובים, מה תפקידיו ופעילותו של 'המְשָׁבִיר'.

שלב
2

נשיב את תמצית התשובות שלפניכם:

- **פסיקתא זוטרתי:** "לא רצה למנות אחר על המכירה אלא הוא בעצמו, לפי שידע שעתידין היו אחיו לבא מצרימה, כדי שיכירם".
- **מדרש שכל טוב:** "מה תלמוד לומר 'וְיוֹסֵף הוּא הַמְשָׁבִיר'?" והלא כבר נאמר 'וַיֵּרָא אֶתְּתִי אֶתְּךָ עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרָיִם'?" אלא **אותו היום הוסיף על שלטונותו**, ידע שאחיו באין לשבור בר, גזר שלש גזירות בעיר: שלא יכנוס לה עבד, ושלא יכנוס אדם בשני חמורים, ושלא יכנוס שום אדם, עד שיכתוב שמו ושם אביו ושם זקנו, והיה מנשה מקבל הפיתקין".
- **רד"ק:** יוסף לא עסק בפועל במכירה, אלא היה 'המְשָׁבִיר', **מנהל המכירות**, ומאשר את המכירות ואת כמויות הרכש, שמנחה את אנשיו כמה ולמי למכור.
- **שפתי כהן:** להראות את שפלותו וענוותנותו של יוסף, שלמרות ש'הוא הַמְשָׁבִיר' על הָאָרֶץ, הוא לא נהג בעצמו שררה, אלא 'הוא הַמְשָׁבִיר'. התורה מראה את רחמנותו, אל מול כפיות הטובה של המצרים, כפי שנאמר 'אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף'.
- **ספורנו:** על אף שהיה השליט, הוא בעצמו היה גם המוכר, **משום שלא סמך על אנשיו**. יוסף לא נתן אמון בעבדיו הואיל וההכנסות ממכירת התבואה היו גדולות, ומחשש למעילות העדיף לעסוק באופן אישי בגביית הכספים, כפי שכתוב 'וַיִּלְקֹט יוֹסֵף אֶת כָּל הַכֶּסֶף... וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת הַכֶּסֶף בֵּיתָה פְּרָעָה', ולכן לא נמכרה אף תבואה ללא אישורו וחתימתו.

שלב
3

אפשרויות לסיכום והרחבה:

לשאל את המשתתפים: מה אנו לומדים מהתשובות. מומלץ לעשות סיכום

התשובות בקצרה. הזדמנות להסביר למסובים, בדגש לילדים, את דמותו המיוחדת של יוסף, לפי ביאור שפתי כהן, שלא נהג בשררה, על אף שהיה בתפקיד רם מעלה. כמו כן, ניתן להדגיש וללמוד מיוסף מהי מסירות לתפקיד, כפי שביאר הספורנו.

שלב
4

העלון הודפס לזכות והצלחת התורם (החפץ בעילום שמו)
ולהצלחת בני משפחתו בפרנסה, בחינוך ילדים ובכל העניינים

לקבלת העלון 'חוויה בשולחן שבת' שלחו את המילה 'חוויה'

למייל Office@shaalti.co.il [או לחצו על הקישור]

לחצו כאן

סעודה שלישית מציאת הכסף שהחזיר להם יוסף

שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:

כשאחי יוסף שבו ממצרים, כתוב: "וַיִּפְתַּח הָאֶחָד אֶת שָׁקוֹ... וַיֵּרָא אֶת כֶּסֶפוֹ וְהִנֵּה הוּא בְּפִי אֶמְתָּחָתוֹ" (מב, כז) נשאלת השאלה: **מדוע רק אחד ראה את כספו בהיותם בדרך, בעוד האחרים מצאו רק כשהגיעו לאביהם?**

שלב
1

ניתן לבני המשפחה לנסות ולענות על השאלה.

השיח יעורר דיון בשולחן שבת. נקודות להכוונת הדיון:

- א. נשאל את המסובים, מיהו 'הָאֶחָד'? זהותו תסייע להשיב.
- ב. נסב את תשומת הלב המשתתפים למחשבה, מה היה קורה אם כולם היו פותחים את שקיהם

שלב
2

נשיב את תמצית התשובות שלפניכם:

- **מדרש שכל טוב:** "ותימה יש בדבר, איך לוי פותח לתת מאכל לבהמתו והשאר לא פתחו? אלא מלמד **שלהשאר היו שקים קטנים במספוא על המשאוי כשדרשנו**, ולוי אקראי בעלמא הושם אותו שק של מספוא בפי האמתחת".
- **רד"ק:** יוסף הורה לשים בשק של אחד מהם את כספו **בפי אמתחתו**, ואילו לאחרים לשים **באמצע האמתחת או בתחתיתו**, כדי **שלא ירגישו בכסף עד הגעתם לביתם**. אם היה שם לכולם את כספם בפי האמתחת, היו כולם רואים את הכסף מיד כשהיו פותחים את שקם כדי להאכיל את חמוריהם והיו מיד שבים למצרים, בניגוד לרצון יוסף, בהערכה שבעבור כסף של אחד לא ישובו למצרים.
- **רמב"ן:** האחד שפתח את שקו לתת ממנו מספוא לחמורו, **עשה זאת משום שחמורו היה חלש והוצרך לאכול מספוא**, ואז מצא את כספו, בעוד האחרים האכילו את חמוריהם בתבן, שניתן לרכוש בדרך, שכן הוא זול יותר, ועל כן לא פתחו את שקיהם עד שהגיעו אל אביהם.
- **רא"ש: לוי, שהיה 'הָאֶחָד' האכיל גם את חמורו של שמעון**, שנשאר במאסר, נוסף על חמורו שלו, וכך הגיע מהר יותר משאר האחים לתחתית השק, ומצא שם את כספו.
- **רבי חיים פלטיאל: לוי נשא על חמורו את המספוא לכל החמורים**, ועל כן רק הוא פתח את שקו, להאכיל את החמורים של כולם. האחרים פתחו את שקיהם רק כשהגיעו לאביהם, כפי שכתוב 'וַיְהִי הֵם מְרִיקִים שְׁקִיָּהֶם'.

שלב
3

אפשרויות לסיכום והרחבה:

לשאול את המשתתפים: מה אנו לומדים מהתשובות. **מומלץ לעשות סיכום התשובות בקצרה.**

הזדמנות טובה להרגיל את הילדים להתבונן ולדקדק בפרטים שבכל אירוע בתורה.

שלב
4

רוצים להיערך לשבת עם רעיונות ודברי תורה לפרשת מקץ?
היכנסו לאתר 'תורתך שאלתי'

שאלות לשולחן שבת

פרשת מקץ

ניתן למצוא את התשובות בספרי 'תורתך שאלתי'

וַיִּדְבֹר שֵׁר הַמִּשְׁקִים אֶת פֶּרְעָה לֵאמֹר אֶת חֲטָאֵי אֲנִי מִזְכִּיר הַיּוֹם (מא, ט)
לאילו חטאים התכוון שר המשקים?

1

וַיִּקְרָא פֶּרְעָה שֵׁם יוֹסֵף צִפְנָת פַּעְנִיחַ (מא, מה)
מדוע פרעה שינה את שמו של יוסף ל'צִפְנָת פַּעְנִיחַ'?

2

וַיִּקְרָא אֶת כָּל חֲרָטְמֵי מִצְרַיִם וְאֶת כָּל חֲכַמֶּיהָ... וְאֵין פּוֹתֵר אוֹתָם לְפֶרְעָה (מא, ח)
מה היתה טעותם? מדוע לא הצליחו לפתור את החלומות?

3

וַיֹּאמֶר הַשָּׁלוֹם אֲבִיכֶם הִזְקָן אֲשֶׁר אָמַרְתֶּם הַעוֹדְנִי חִי (מג, כז)
לאחר ששאל 'הַשָּׁלוֹם אֲבִיכֶם הִזְקָן', מדוע הוסיף ושאל 'הַעוֹדְנִי חִי'?

4

חג חנוכה שמח

ספרי 'תורתך שאלתי'

מעשירים את שולחן השבת לאלפי משפחות

הזמינו כעת והספרים בדרך אליכם

052-9453811

או לחצו כאן

הספרים שישדרגו וירוממו את שולחן השבת שלכם

מחויבות לשוב
וַיֵּצֵא יוֹסֵף וַיְמַלְאוּ אֶת כְּלֵיהֶם בָּר וּלְהָשִׁיב כִּסְפֵיהֶם אִישׁ אֶל שַׁקּוֹ (מב, כה)
פעם הוצרך הגר"ז סולובייצ'יק לשלוח מכתב והיה זקוק לאיש נאמן שידאג שהמכתב יוחתם כראוי וישלח לתעודתו. קרא לאדם נאמן והושיט לו את המכתב עם שטר כסף גדול. השליח ראה את השטר והציע: אני אשלם את הסכום הפעוט למשלוח המכתב מכיסי והרב יחזיר לי בהזדמנות את הסכום. סירב הרב מבריסק והסביר: יכולתי לתת לך סכום פעוט בעלות המשלוח, אך רצוני שתשוב אלי לעדכן אותי בתוצאות השליחות, ולכן הענקתי לך שטר גדול. הרב הסביר שלמד זאת מיוסף. כשהגיעו השבטים למצרים, הטמין בכליהם את הסכום שהביאו עמם, **מדוע? הרי לא רצה לצערם?** יוסף רצה לוודא שהם ישובו למצרים, גם אם ימצאו מקור אחר של אוכל בינתיים. כדי להבטיח זאת, הטמין בכליהם ממון שאינו שלהם, כך היה בטוח שצדיקים כמותם ישובו אליו שנית להשיב את הממון.

לכל קוראינו שלוחה ברכת 'חג חנוכה שמח' 4